

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodiêre

Complectens Sanctos Mensivm Septembris Et Octobris

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10262

De S. Nicolao Tollentino.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77413)

Lambertum in urbem ampliari, & Episcopalis sedis honore habebat exalrari, nolebat Deus longè à se disiungi tumulo, quos solos è numero Tungrensium Episcoporum sibi æquales per martyrij gloriam præuidebat, æquales fore etiam per meritum gratiam. Præripuit tantummodò Theodardus Lambertus, nè primus in hac ecclesia esset martyr: præripuit Lambertus Theodardo, nè solus in hac ecclesia foret martyr. O te Legia felicem. Quorum pari decoraris martyrio, eorum pari ante Deum adiunaris patrocinio. Nos Deum magnificemus per sanctorum suorum gloriam, vt sanctorum meritis illius impetremus gratiam: Qui uiuit & regnat in secula seculorum, Amen.

E Tungren.
Episcopis
duo tantum
martyres.

VITA SANCTI NICOLAI TOLLENTINI,
ORDINIS FRATRVM EREMITARVM SANCTI
Augustini, bona fide à quodam Augustiniano conscripta, tametsi MS.
codex eius nomen non habet. Est relatus in Sanctos anno
Christi 1446. Stylum, vbi visum fuit, non
nihil expoliumus.

CLORIOSVS Deus in sanctis suis, qui cum eos ad vitam eligit sempiternam, non modò finem aut medium, sed eorum etiam exordia sanctificare dignatur. Enim uero beatum Nicolaum, venerandum patrem ex Ordine Eremitarum sancti Augustini, in castro sancti Angeli territorij Firmanæ ciuitatis, quæ est in Marchia Anconitana, procreatum, volens ad gloriam & honorem cælestis patriæ prouehere, Angelica visione sanctissimum ortum eius indicare & cohonestare dignatus est. Mater eius Amata, cum iam multo tempore uixisset cum marito suo, & instar sterilis nullos pareret liberos; magno ardens desiderio prolis, sicut & vir eius, quemadmodum Anna illa veteris Testamenti, Samuelis mater, in templum intrans, erga beatissimum Nicolaum Episcopum magna animi deuotione concepta, fleuit largiter, & votum Domino nuncupauit, ita dicens: Domine Iesu Christe, qui omnia potes, respice pietatis oculis ancillam tuam, & aufer à me sterilitatis opprobrium, præstaque mihi, vt filium concipiam, futurum seruum tuum, eumque pariam in laudem & gloriam nominis tui. Sed quia preces meæ parue sunt & exiles in conspectu maiestatis tuæ, sanctum Nicolaum antistitem tuum suppliciter deprecor, vt eius orationibus merear à te Deo omnipotente consolationem percipere, polliceor enim, me celeberrimum eius tumulum adituram, vnà cum marito meo, seruo tuo. Deinde quiescente illa pariter cum viro suo in lecto, Angelus Domini apparuit eis, iussitque vt ad sanctum Nicolaum Barrensem properarent, cognituri illic, quis ex eis propediem nasciturus esset. Mira sanè Dei dignatio! An forsàn Saufon hic, cuius matri dictum est: Sterilis es, & absque liberis, sed concipies & paries filium?

Septem-
brico.
Cap. 1.

1. Reg. 1.

Vorum ma-
tris Nicolai
Tollientini.

Visio par-
tum eius.

Iudic. 13.

Expergesciti igitur coniuges illi, & tanta visione valdè exhilarati, mox surgunt è lectulo, gratias agunt bonorum omnium largitori Deo. Nihil verò de Angelica promissione hæsitantes, cum res & facultates suas commendassent cognatis & amicis, sanctum iter arripiunt, habitumque peregrinorum & institutum suscipiunt. Vbi autem ad beati Nicolai Barrensem ecclesiam venerunt, piè & religiosè Christo & sancto Nicolao ita vt par erat, gratias agunt; oblatisque muneribus, peregrinationis labore fessi, ante altare beati Nicolai obdormiunt. Et ecce mox eis in pontificis habitu apparet sanctus Nicolaus, dicitque ad illos: Angelus, qui vobis nunciauit filium vobis nasciturum, dixit mihi, vt ad vos tanta peregrinatione fatigatos, in meam ecclesiam venirem, confirmaremque meis verbis edituros vos filium, qui Nicolai nomen sit habiturus; quippè qui, me impetrante, nascetur. Erit autem ille Domino Iesu Christo gratus & seruus charissimus, religiosamque & asperam ducet vitam, fungeturque, sacerdotio, & Deo patri gratissimū sacrificium offeret. Eius vita sublimis, miraculorum signis erit illustris. Securi igitur & certi exauditas esse preces vestras, & vera Angelum vobis nunciasse, domum abite. Surgunt à somno religiosi peregrini, indi-

Cap. 2.

S. Nicolai
Barrensem
inueniunt pa-
rentes eius.

Alia eorum
visio.

R gnosque

gnosque se ea visione & filij nascituri benedictione censentes; gemunt latabundi, & lætantur non absque mœrore. Non enim, inquit, digni nos sumus, Domine Iesu, qui tanta gratia & consolatione gloriamur. Sed quia redire iubemur, nec est, qui tuæ possit resistere voluntati; dirige, quæsumus, gressus nostros in beneplacito tuo, & visita nos, vt promissisti, in salutari tuo. Atque ita redeunt ad propria; vxor fit grauida, & demum parit filium. Is pia sollicitudine ducitur ad baptismum sacrosanctum; & Nicolaus à parentibus appellatur. Crescit inde paruulus, & literarum studijs adhibetur; Mulierum & puerorum lenium non modò lasciuia, sed etiam consortia vitans, religioforum hominum exempla sectatur. Pauperes in domo paupere cupidissimè recipit; rebus diuinis libentissimè interest: Verbum Dei auscultat attentissimè, ac si iam matura ætate esset. Mirantur id homines castri sui, & quasi prophético spiritu, inter se loquuntur; Si huic paruulo Dominus vitam donauerit, sanctus erit. In ecclesia ad eòdè pium & deuorum animum suum erigebar in Deum; vt etiam corporeis oculis Christum in iuuentute sua conspexisse credatur. In ipsa iuuentute cuiusdam nobilis Ecclesiæ; putà S. Saluatoris, Canonicus effectus est: sed quia rerum omnium mundanarum contemptum iam appetebat; secum deliberabat, quod vitæ institutum complecteretur; in quo ad eam sanctitatem pertingeret, vt ipso mundus dignus non esset.

Interea quidam frater Ordinis Eremitarum sancti Augustini monasterij; quod in memorato sancti Angeli castro erat; Prior creatus, verbo doctrine & vita ac moribus populo erat charus atq; gratissimus. Is etiam in platea concionem habens ad populum; vbi maxima aderat multitudo hominum, inter cetera ait: Nolite diligere mundum; neque ea quæ in mundo sunt: transit enim mundus, & concupiscentia eius. Quæ sententia ad eòdè mentem iuuenis penetrauit; adeoq; inflammauit, vt mox à concione fratrem illum obnixè rogaret; vellet ipsum in suam sodalitem & Ordinem recipere, mundum iam deserere cupientem. Illo autem recusante eius precibus sine parentum consensu annuere; nè materia gaudij, doloris occasio fieret, parentes interrogantur, & eis filij voluntas explicatur. At illi ea filij voluntate lætantur; Deumque laudant, quòd in ipsorum filio promissa sua cumulatè completeret. Admittitur igitur à fratre illo, & tempore probationis euoluto; obedientiæ, paupertatis & sanctissimæ castitatis vota solènter edit; & inter professos admirabili sanctitate & seruore conuersatur. Intelligens verò standum esse promissis; nec fas esse vora non soluere, castitatemque seruari non posse; nisi corpus castigetur & in seruitutem redigatur; coepit præ cæteris fratribus vitam agere seueram. Itaque ieiunijs, precibus, duris corporis castigationibus semper incumbens; omnem vitam suam inter mundi huius tentationes puram & castam exegit. Interrogatus autem, quinam posset carnis tentationibus & libidini resistere; nihil respondebat. Nouerat enim vir sanctus, hostem antiquum magna calliditate semper id agere; vt quem non possit voluptate vincere; vanæ gloriæ laqueis implicatum elidat.

Cum iam autem vita eius & scientia probata esset & explorata satis; sacerdotio initiatur, & ad Eremum Vallimauensem, quæ est iuxta Pisas, à Prouinciali Priore transmittitur. Vbi eximia pietate & deuotione promptus & sollicitus; manè quotidie Missam celebrabat. Cum verò nocte Dominicæ proximè sequentis; quo die pro hebdomadario erat summum sacrificium oblaturus; in lectulo parumpè obdormisset; spiritus quidam voce magna & multo ciulatu vocat eum, ita dicens: Frater Nicolae, vir Dei, respice in me. Ille respiciens in eum, & quia viuentem nouerat, agnoscere eum studens; sed non valens; ocyus percontatur, quisnam sit. Respondit spiritus; Ego sum anima peregrini Auxiniensis; quem viuentem nouisti seruum tuum, cruciorque in hac flamma. Deus enim non despiciens contritionem meam; non poenis sempiternis, quas vt homo fragilis commerueram; sed locis Purgatorijs pro sua misericordia me addixit. Te igitur impensius oro; vt pro mortuis Missam celebres, vt eripiar ex his flammis. Vir beatus ait; Adiuuet te Saluator meus, cuius sanguine redemptus es. Ego enim, qui ad summum sacrificium solenniter faciendum hoc præsertim Dominico die; cuius officium mutare non licet, deputatus sum, Missam pro defunctis dicere non possum. Tum ille: Veni, inquit, venerande pater; & vide, num te deceat precibus tantæ tamque miseræ multitudinis, à qua missus sum, assensum negare; meque miserum tam inhumaniter repellere. Duxit ergo eum ad alteram Eremi partem; paruamque illam apud Pisas planitiem ei ostendit. Et ecce videt promiscui

Cap. 3.

1. Iohan. 2.

Amplectitur Augustinianorum institutum.

Ducitur accipit corpus uum.

Cap. 4.

Fic sacerdos.

Visum videt.

Missæ facti ficiam quatum proficit animabus in Purgatorio detetis.

miscui sexus, diuersæ ætatis, & ordinis innumeram multitudinem; hunc in modum ^{Alia visio.} ipsum deprecantem: Miserere pater, miserere turbæ, tuum auxilium expectantis. Si enim pro nobis dignatus fueris Missas celebrare, maxima pars nostrum ex his tormentis atrocissimis eripietur. Euigilans autem vir sanctus, magna commiseratione permotus, cum multis lachrymis pro illis omnibus Saluatorem omnium deprecabatur. Manè verò coram Priore loci illius prostratus reuerenter, vt iactantiam vitaret, non rem totam, vt viderat, sed illorum importunas preces exposuit, orans, vt ipsius bona venia liceret ei tota illa hebdomada pro mortuis Missas celebrare. Viçtus Prior importunis eius precibus, alium loco eius substituit. Ità ille tota hebdomada & sacrificium obtulit pro defunctis, & die ac nocte pro multitudine, quam viderat, cum lachrymis instantissimè Dominum rogauit. Itaque ea hebdomada transacta, ^{Magna vis sacrificiorum & precum eius.} rursus illi apparet spiritus peregrini supradicti, & pro impetrata misericordia gratias agit, asserens bonam illius multitudinis partem, cum ipso diuina misericordia & ipsius sacrificijs precibusque ac lachrymis à pœnis acerbissimis liberatam, in celos feliciter euolasse. O virum eximium, cuius sanctæ vitæ primordia atque initia meritorum, in electorum Dei liberationem cesserunt.

At verò tam præclaræ sanctitatis inijs hostis antiquus inuidens, vt olim primum ^{Cap. 5.} hominem per Euam, ità sanctum virum per eius consobrinum euertere conatus est. Erat is consobrinus cuiusdam monasterij Præfectus siue Prior prope Firmanam urbem, quod monasterium, Sancta Maria Iacobi, appellatur. Cùm ergò videret ille Prior sancti Nicolai consobrini sui paupertatem, nuditatem, vitæ austeritatem, & egestatem, dolens eius vicem, ait ad eum: Cur tantam pateris miseriam? Consule ^{Consobrinus eius male ei cõsultit.} iuuentuti tuæ, & huius monasterij bonis mecum frueri. Cùm enim sanguine tibi coniunctus sim, non possum ferre iuuentutem tuam diutius tanta miseria affici. Intellexit vir sanctus sagittam diaboli, & in eius monasterij ecclesia ad deprecandum Dominum totum se contulit, sicutum aduersus satanæ iacula corripens. Porro cælestis agricolæ cui non placet, vt qui semel manum ad aratrum miserunt, ij respiciant retro, ^{Luc. 9. Psal. 5.} illi flexis genibus & sursùm eleuatis manibus dicenti, Dirige Domine in conspectu tuo viam meam, mox præstò fuit. Vidit enim viginti iuuenes, ceu in duos distributos choros, vestibus albis, faciebus rutilantibus sibi assistere, atque vna voce ter clamare: Tollentini, Tollentini, Tollentini erit finis tuus. In ea vocatione, qua ^{Cælitus admonetur permanere in statu suo.} vocatus es, permanes, in ea nanque erit salus tua. Intelligens ille spiritu, non homines eos esse, sed cælestes spiritus, quemadmodum diù postea ipse fratribus humiliter indicauit, cognoscensque se illic, id est, Tollentini, moriturum, quantumlibet eum deinceps consobrinus blandimentis alliceret, à vitæ suæ asperitate reuocaret, laxioris instituti complexum suaderet, non passus est animū suum vllis eius vel blanditijs, vel tericulamentis commoueri: sed satisfacturus diuine visioni, illicò Tollentinum properauit.

Reuersus autem eò, mox in virum alium mirabiliter est immutatus. Triginta ^{Cap. 6.} enim annis illic degens, nunquam carnes, ova, pisces, nunquam pinguia vel lactaria, nunquam poma siue sanus siue ægrotus comedit. Cumque in morbum quandoque incidisset, & ob eius debilitatem fratres de vita illius dubitarent, medicos vocarunt, quos ille vitare volebat, spem suam in summo medico Christo Iesu reponens. Adueniunt medici, desperant vitam eius, hortantur vt carnibus vescatur. At ille consilio eorum prorsus non assentiens, eos à se dimittit. Prior autem siue Præfectus ^{Nota raram eius abstinentiam.} monasterij, cernens eius periculum, crebrò admonet eum, vt pareat medici consilio. Vir autem Dei respondet humiliter: Cur mihi, Pater, molestus esse pergis? Irane nescius es, corpus hoc misererrimū ad semel gustatam escæ suauitatem pro captanda delectatione importunè rursus anhelare? Parce ergò mihi. Præstat enim carni huic frenum inijcere, quàm ei laxare habenas, nè ruat in foueas peccatorum. Animaduertens Prior se beatum virum à sententia deducere non posse, Priorem generalem, qui tum illic aderat, accedit, exponit ei omnia: orat, vt sanctū virum præcepto adigat ad medicorum consilia sectanda. Prior generalis non dubitans imminere ei periculum, adit eum, multa illi exempla adhortationis causa proponit, tandem etiam præcipit, vt carnes edat, ad medicorum consilia sese accommodans. Tum vir sanctus non ausus venire contra obedientiam, & tamen carnes respuens, accersit Priorem, dicit se non posse non obedire Patri generali. Hoc est, inquit, quod promisi, hoc Saluatori meo, eius pijssimæ matri, & sancto Augustino me facturum recepi: hoc est, quod ad mor-

tem vsque præstare appeto. Parantur itaque carnes, Prior & custos ægrotorum offerunt eas beato viro edendas. Ille verò inter conscientiam & obedientiæ votum ceu duo præla constitutus, diuersarum cogitationum prælijs exercetur. Tandem post multam deliberationem, parua carnis sumpta particula, semel tantum gustauit, & dixit: *Eccè feci, quod iussus sum. iam porrò gulæ iritamenta mihi apponere nolite.* Sic illo obtemperante prioris & cælestis medici consilio, Dominus Iesus Christus, tantam sui serui videns constantiâ, solitis escis, nulla pinguedine perfusus, absque vllis pharmacis celeriter morbum eius curauit. Nanque præter eam, quam diximus, abstinentiam, nisi morbus grauis obstaret, secunda, quarta, & sexta feria, & in honorem beatissimæ Virginis etiâ sabbato, semel tantum reficiebatur, solo pane & aqua contentus. Sed quid me de eius ieiunijs attinet dicere, quando etiam septimo ætatis suæ anno, tribus cuiusque hebdomadæ diebus noluit cibum sumere, sanctum Nicolaum pontificem imitatus, qui quarta & sexta feria materna vbera recufabat?

Cap. 7. Nec verò ieiunio duntaxat & inedia, sed etiam verberibus & cruciamentis corpus suum redegit in seruitutem. Tunicas habebat asperas & consutas, & corporisque delicias vitans, ferrea catenula carnem castigauit. In precibus verò vsque ad eò assiduus fuit, vt à Completorio ad gallicinium, & post nocturnam psalmodiam vsque mane: à Missa, nisi esset confessionibus audiendis occupatus, vsque ad Tertiam, à Nona, nisi obedientia aliò vocaret, vsque in vesperam, ijs perpetuò vacaret; præter illas orationes, quas Canonicas vocant, in quibus semper primus inueniebatur. Orabat autem, non solum in eo oratorij loco apud altare, vbi nunc humatus est: sed etiam in cellula sua, in qua duo erant saxa, in quorum altero curuabat genua, ad alterum extendebat brachia, nimio precandi labore delassata; quæ si lassâ non essent, saxi frigidi contactu affligebantur. Eius verò religiosi precibus Tartareus dæmon inuidens, non solum malignis suggestionibus & tentationibus, sed duris etiam verberibus & horribilibus formis, quibus ei apparebat, eum infestabat. Cùm enim aliquando in oratorio ante id, quod diximus, altare feruenter precaretur, lampadem accensam teter spiritus non solum extinxit, sed etiam humi depressam confregit: stansque super oratorij tectum, diuersarum belluarum fingebat voces, imbricesque omnes soluens, tectum euertere videbatur. Sed vir sanctus ludibria eius intelligens, maiori animi contentione in preces incumbebat. Tum improbus ille cum furca & magno terrore ad orantem accedens, ad eum cecidit, vt per multos dies vulnere vestigia toto eius corpore cernerentur.

Cap. 8. Consuente illo aliquando tunicam, malignus hostis partem quandam clam abstulit, & quam cùm vir sanctus vellet suo loco asserere, & non inueniret; diu frustra querens, tandem ait: *Ecquis, bone Iesu, ita mihi illudere potuit? Planè fecit hoc ille, qui nec nominari dignus est.* Mox ad hæc sancti viri dicta satan respondit: *Verum dicis, domine, sed ego rursus illudam: at tamen quando sic te non possum superare, aliter tecum agam.* Vir sanctus ait: *Quisnam es tu?* Ille respondit: *Ego sum belial, datus tibi in stimulum carnis tuæ.* Vir beatus dixit: *Dominus mihi adiutor, & non timebo, quid faciat mihi homo.* Cùmque nollet nocturnas preces suas omittere, clauso ostio oratorij, (Nam prauenerat fratrum vigiliis) cogitauit ingredi in refectorium, vbi erat Crucifixi picta imago. Et ecce in ipso ostij limine ab illo belial tam est atrociter effusus, & in terram prostratus, vt vix spiritus in ipso remaneret. At tamen confirmat sese, & in nomine Crucifixi surgens, vult cœptum iter proseguere. Sed rursus verberatur & prosternitur. Cogitur tandem inde recedere, & inter eundem, ad quandam angulum dire alliditur. Deo autem sic volente, auditur strepitus dæmonum, cum viro sancto confligentium, excitatiq; fratres accurrunt: elisum erigunt, & cùm pedibus consistere non posset, ad pauperculum cubile deportant. Vbi confortatus à Christo, protinus surgit, & baculo se sustentans, solitas absoluit preces, & Christo Saluatori gratias & laudes agit.

Cap. 9. Quemadmodum autem Deo per preces placere studuit, ita proximo gratificari operibus charitatis. Visitabat ægrotos, quibus ad eò condolebat, vt quicquid habere posset earum rerum, quæ delectant, id eis largiretur, immò tanta erga eos animi beneuolentia afficiebatur, quòd cùm sine seipione ingredi non posset propter verbera dæmonum, non tamen committere voluit, quin illos visitaret, & diuinis confirmaret eloquijs, quæ ceu electas quasdam sagittas in suo pectore circumferebat. Hospites fratres libenter excipiebat tanquam Angelos Dei, & mœstos exhilarabat, afflictos

Etos consolabatur, dissidentes conciliabat, laborantes refocillabat, pauperes fouebat, captiuos egregie opitulabatur. Verba eius, quandoquidem à cordis charitate proficiscebantur, nihil ociosum, nihil superfluum, nihil ambitiosum respiebant; sed omnia edificante pietate & honestate redundabant. Et quia tanta sanctitas latere non potuit rationi consentaneum fuit, vt sanctissimi viri merita præclara aliquo singulari præfatio declararentur. Ille igitur, qui olim Ioseph patriarcha in somnis sollem & lunam & stellas vndecim ipsum adorantes ostenderat, etiam huic inclýto viro luculentum ostendit sidus; miraculorum & admirandæ sanctitatis eius documentum. Nam nocte quadã post longas preces in cella sua non nihil obdormienti in somnis apparuit sidus radiantissimum, idemque maximũ, quod recta lineã mouebatur, situ verò non longè à terra aberat. Videbatur autem ei ex Castro sancti Angeli, vnde ipse originem traxerat, proficisci, & rectã tendere Tollentinum ad altare, quod est à tergo Chorũ; (quod tum quidem vergebat ad monasterium, vbi ipse crebrò solebat manè sacrificare, & interdũ non rarò precibus immorari); atque illic consistere & permanere: Ad eius autem rei spectaculum diuersarum & linguarum & regionum homines confluere. Hoc signo sanè stupendo non ea duntaxat, sed multis etiam alijs noctibus certior factus, magno stupore affectus est: cumque tantæ rei exitum auidius nõsse percuperet, cuidam fratri bonæ existimationis & non contemnendæ eruditionis, familiari colloquio eam visionem explicauit. Ille verò sermone prophético respondit, sidus illud eius sanctitatem significare, nec se ambigere, quin vbi illud gradum fixisset, illic corpus eius humatum iri. Ob multa autem miracula ibidem perpetranda aduenturos populos ex omnibus locis, qui tamen ipsum non nouerint, & sanitatis impetrandæ causa ipsius tumulum admodum reuerenter adoraturos. His auditis, vir beatus præ humilitate, quæ semper ei inerat, ita respondit: Faciat isthæc de me opinio, chare frater, ego enim semper inutilis seruus sum Iesu Christi. Ipse verò Deus mihi reuelat huius visionis significationem, quam tu non es assecutus. Indè paucis exactis diebus, more solito ingrediente illo die in oratorium, stella quadam directo motu antecedebat eum vsque ad altare supra dictum. Cumque id quotidie fieret, spiritu intelligens stellam hanc illius, quam in somnis viderat, quandam esse effigiem vel representationem: experiri voluit, numquæ frater memoratus dixerat, à vero minimè discreparent. Alio itaque die rursus intrans in oratorium, stella, vt prius, illum antecedebat: & cum reuerentiam coram altari exhibuisset, & non nihil precatus esset, per oratorium gradiebatur, sed tum stellam minimè videbat. Ad altare autem reuertens, mox eam illic cernebat apparentem. Multis igitur annis ante obitum suum certa eius rei veritate sæpius compertaycũ iam ægotaret, & mortem impendere sentiret, fratribus amanter precepit, vt eo in loco ipsum sepelirent, nec vilo vnquam tempore indè remouerent. Et multis sanè annis continuis, ipso die obitus eius, quo homines innumerè diuersis locis ad reuerendum corpus eius obtinendæ sanitatis causa confluebant, non autem vel antè, vel postea, stella illa visebatur, vt liquidò daretur intelligi; beatum Nicolaum non modò in terris clarere miraculis, sed etiam in calis gloria frui sempiterna.

Verba eius.

Gen. 37.

Visio beati viri.

Sidus ab ipso viro quid præfignatur.

Adoratos, pro, veneraturos. Vide sancti viri humilitatem.

Stella obitus die ad eius tumulum quotannis videtur.

Cap. 10.

Luxit autem beatus vir in hac vita non solum egregio sanctitatis splendore, sed etiam miraculorum illustribus signis. Bernardus quidã Tollentinus in quoddam oppidum transmarinum profectus, uxorem suam Margaretam reliquit grauidam, quæ ante eius reditum puerulum peperit incolumem & elegantem. Sed postea idem ipse infans correptus morbo, excedit è vita, & ingenti matris dolore sepelitur. Ex eo dolore id incommodi contraxit mater, vt postea non nisi abortiuos foetus ederet. Eo vitio annos duodecim laborauit, cum interim sæpè esset grauida: Secum autem cogitans frustra se proles concipere, quas semper informes pareret, multum doluit. Id vbi cognouit vir sanctus, illius calamitatem miserans, multis diebus pro ea Dominum deprecatus est: ac deinde tanquam certus de futuris eius prolibus, ait ad illam: Confido in Domino, te posthæc nihil eiusmodi passuram: Propediem enim nascetur tibi filia, habens animam à Christo Domino creatam, & ego eiusdem Domini benignitati confidens, audeo tibi affirmare, te deinceps nunquam vel filium vel filiam animæ expertem parituram. Ex ijs beati viri verbis mulier consolatione accepta, expectat eius promissum.

Propheticè prædicat foemina felices partus.

Adueniente itaque partus tempore, filiam parit viuam & incolumem; atque ita

deinceps semper vitales foetus enixa est, quem admodum vir sanctus praedixerat. Sentiens autem foemina virtute precum eius id impetratum esse bonorum omnium largitori Deo, & eius seruo Nicolao gratias egit pro viribus. Multa eius alia sunt miracula. Foeminam quandam, fluxum sanguinis patientem annis quinque, signo Crucis sanauit. Paruulum cuiusdam mulieris filium in ignem lapsum, & ab aduisione luminibus orbatum, itidem signo Crucis sanum restituit. Veridiana mulier aded laborabat ex oculis, vt nihil videre posset. Adhibebantur medicorum fomenta varia, sed inde intantum excreuit dolor, vt & mente & mouendi facultate destitueretur. Super eius caput vir beatus Dominicam orationem dixit, & Cruce eam consignauit, moxque sanata est. Quidam nostri instituti frater Iohannes de Monticulo, casu quodam ruptus, interdum viscerum siue interaneorum descensum patiebatur. Accersit ille virum sanctum, indicauitque ei, quid sibi accidisset. Edito signo Crucis, vir beatus tangit rupturam locum, & confestim interanea in suum se recipiunt locum, & frater se sentit curatum. Multa eius alia miracula, prolixitatis vitandae causa, praeterimus.

Cap. 11.

Audit multo tempore Angelorum melodias.

Non solum autem pro laboris eius praemio quodam id ei praestitit praepotens Deus adhuc in corpore degentis, sed etiam ob maiorem futuram gloriae concipiendam spem, eam illi voluit reuelare. Namque ante suum obitum mensibus sex qualibet nocte ante preces nocturnas, auribus suis cantiones audiuit Angelicas longe suauissimas, adeoque delectabiles, vt diceret: Cupio dissolui, & esse cum Christo. Ex eo autem tempore vitae suae terminum aduentare cognoscens, praedixit suum esse vita decessum. Cumque a memorata demonis flagellatione semper claudus & debilis fuisset, etiam nunc maiori se sensit infirmitate grauatum: & sicut antea scipione, ita nunc ipse loci adminiculis se sustentare cogebatur. Eo autem sic ex morbo decumbente, multi ad eum inuisendum aduertebant. Inter quos etiam Blunda mulier venit, quae annis quindecim grauissimo capitis dolore vexata, saepe nec operari, nec audire vel videre potuit. Rogauit autem illum, vt manu sua caput ipsius attingere dignaretur. Tetigit ille, & Cruce consignauit, atque repente dolor omnis cessauit. Alia quaedam foemina ob mortem fratris sui Thomae, nostri instituti monachy, aded se lachrymis confecerat, vt licet oculos haberet, tamen sanguine concurrente, videre non posset; cumque medici operam negligeret, quaedam vitia in utroque oculo nata sunt. Venit igitur ad beatum Nicolaum, alij eam ducentibus, isque pietate commotus, misertus cecitatis eius, etiam propter fratris Thomae mortem, signo Crucis edito, tetigit eam, dicens: Dominus & Deus meus Iesus Christus misereatur tristitia tuae, & tibi restituat sanitatem. His verbis mulier recreatae cella eius recessit, & in ecclesiam intrans, noua quadam luce videre sibi visa est illustrari oculos suos: Itaque sine duce domum reuersa est, laudans Deum & beatum Nicolaum.

Signo Crucis sanat duas foeminas.

Cap. 12.

Sub morte peccati venia a fratribus, licet nihil sibi conscius.

Et quia bonarum mentium est, ibi culpam agnoscere, vbi culpa non est, morte appropinquante, accitos ad se fratres ita allocutus est: Etsi nihil mihi conscius sum, non tamen in hoc iustificatus sum. Itaque si cuiquam ex vobis iniuriam irrogauit, parcite, quae so, erratis meis, vt & vobis a Domino remittantur peccata vestra. Te vero, pater Prior, obnixè rogo, vt quamprimum legas mihi absolutionem omnium peccatorum meorum, & matris Ecclesiae sacramenta mihi ministres, maxime autem corpus Saluatoris, vt tanto viatico munitus, non deficiam in via, ad patriam caelestem profecturus, & si ob demerita mea improbus belial hostis meus mihi occurrerit, possim fidenter dicere: Dominus mihi adiutor, & ego despiciam inimicos meos. Porro circumstantibus hinc inde fratribus, & vna cum illo orantibus, solenni absolutione percepta, cum profusissimis lachrymis corpus Dominicum sumpsit, ita dicens: Benedictus, qui venit in nomine Domini.

Psal. 117.

Cap. 13.

Vide quid iam moriturus tribuat S. Cruci.

Post haec ait ad Priorem siue monasterij Praefectum, & Crucem argenteam, quam huius castri homines pij, me deprecante, suis pecunijs conficiendam curarunt, cui, me vidente, vera particula sanctissimae Crucis Christi imposta est, quae so, vt ante mortem hisce meis oculis inspicendam offeratis, vt eius virtute, ceu baculo altissimae potestatis fultus, Iordanem huius mundi liberè transmittere, & ad paradisi gaudia facile peruenire queam. Eius petitioni Prior annuens, sanctam Crucem reuerenter apportari iubet. Quam vt vidit vir sanctus, vt potuit, in lectulo in genua incumbens, & flens largiter, dixit: Salue Crux preciosa, quae digna fuisti portare mundi precium, quod in te quieuit, & sedit, & passionis actu roseum sanguinem

nem sudavit; latroni misericordiam imploranti pepercity suā matrem virginem virgini discipulo commendavit; Deumque pro se crucifigentibus rogavit. Ille me per te defendat in hac hora ab hoste maligno. Exosculata deinde Cruce sanctissima, sese ut prius reposuit, & ministrum suum vocans; Vide, inquit, nē cesses pronunciare in aures meas: Dirupisti Domine vincula mea; tibi sacrificabo hostiam laudis: ut si debilitatis viribus proprio ore quicquam enunciare non queā, mente saltem possim loqui cum Deo meo. Videntes interim fratres eum tardius mori; modò accedebāt, modò recedebant ab eo. Illis verò recedentibus, vox exultantis audiebatur. Nec mirum sanè; vocem illius, qui per speculum Dominum videns; laudare eum consueverat, nunc maiori iucunditate eius laudes promere, quandò ille per speciem eum videt. Cùm enim quærent ex eo, quid gaudij ex visione cepisset; attonitus respondit: Dominus meus Iesus Christus, suæ matri & nostro patri Augustino innitens; dicit mihi: Eugè serue bone & fidelis, intra in gaudium Domini tui. Indè verò colligentes fratres iam ad extrema perductum; & mortem imminere; solitis precibus Deum & sanctos eius inuocant. Ille verò dicens; In manus tuas, Domine, commendo spiritum meum: iunctis sursùm manibus, & oculis ad Crucem ipsi propositam sublatis, iucundo & hilari vultu animam efflauit, anno salutis millesimo tricentesimo sexto, quarto Idus Septembris.

Moriturus videt Christum.
Matth. 25.

Migratio cælum.

Dominus autem sicut in eius in hunc mundum ingressu, ac deinceps in vitæ progressu & exitu; ita multo etiam magis post decessum eius, illum mirificare dignatus est. Multa enim admiranda per eum signa effecit; quorum tanta est copia, ut referri omnia vix possint, opusque sit calamo scribæ illius velociter scribentis, qui virtutis suæ digito in monte tabulas lapideas exaravit. Nec est, quòd quisquam procaciter asseueret ea esse impossibilia; quæ Dominus pro sua benignitate facere voluit. Ut minimum, certè annis viginti, perpetuis diebus innumera miraculorum genera in fidelibus suis effecit is, qui facit mirabilia magna solus.

Cap. 14.
Nisi acula post obitum eius.
Psal. 44.
Exod. 31.

Martyrium SS. Proti & Hyacinthi, quærat Lector die 25. Decembris, in S. Eugeniæ virginis & martyris historia.

VITA SANCTÆ THEODORÆ ALEXANDRI- NAE, AVTHORE SIMEONE METAPHRASTE.

Est autem hæc Theodora diuersa ab illa, cuius fit mentio 28. Aprilis.

ZENO quidem Romanum iam tenebat imperium, Gregorius autem Præfectori gerebat magistratū in Alexandria Aegypti ciuitate. Alexandria autē nullo ex omnibus alijs tantum gloriabatur, quātum Theodora, ut quæ esset eius mater, & quæ eam pepererat patria, & famū edidisset tam pulchrum, & omnibus adeò scatētem gratijs. In ea enim suam mundanam habebat conuersationem ista verè veneranda, & ornata moribus, cum viro coniūcta legitimo matrimonio, ei quidem eum, qui maritis debetur, honorem tribuens: maximè autem ab eo dilecta, quòd esset castissima omnium, quæ erant in ciuitate, beneuoleque & fideliter in eum esset affecta, & purum ei seruaret amorē, & nullis turpibus immixtū desiderijs. Quoniam verò ij, quibus placet viuere citra reprehensionem, fieri non potest, ut non oppugnentur maligni insidijs, grauis quoque in eam ab ipso excitatur tentatio. Ille enim tunc videns huius mariti moderationem, & huius sanctæ inuidens honestati, adhibuit omne studium & diligentiam, ut hanc rescinderet coniunctionem.

11. Septembris.
Cap. 1.

Castitas eximia S. Theodoræ.

Quendam itaque iuuenem, pecunijs & opibus onustum, quibus rerum copia supereditabat materiam ad stimulum amoris, incitauit ad eam amandam propter florentem eius speciem. Illa autem non nutum, non gestum, nec quicquā tale omninò sustinente, nullus non lapis ab eo mouebatur, ut ad effectum omninò deduceret id, quod desiderabatur: adeò ut eius familiares & vicinas, ad hoc ei inservientes, assidue transmitteret, quicquid erat desiderabile & blandiens cupiditati, se daturum pollicens.

Cap. 2.
Vide in fidi. asatan. 2.